

Sürgavere Põllumajandusühistu keskkonnakompleksloa taotluse keskkonnamõju hindamine

KESKKONNAMÕJU HINDAMISE PROGRAMM

Keskkonnamõju hindamise (KMH) programm on dokument, milles kirjeldatakse kavandatavat tegevust, määratakse ära sellega kaasneva keskkonnamõju hindamise sisu ja ulatus ning kirjeldatakse KMH metoodikat, tegevust ja ajakava. Keskkonnamõju hindamise programm on alusdokumendiks KMH läbiviimisel ja aruande koostamisel.

1. Keskkonnamõju hindamise objekt ja kavandatava tegevuse eesmärk ja reaalse alternatiivide lühikirjeldus.

Keskkonnamõju hindamise objektiks on Sürgavere Põllumajandusühistu (Sürgavere PÜ) keskkonnakompleksloa taotlus. Põllumajandusühistu taotleb keskkonnakompleksluba veisekasvatuse käitamiseks. Ettevõtte kavandab Lennuki suurfarmi rekonstrueerimist ja laiendamist.

Lennuki suurfarmis on rajatud uus vabapidamisega lüpsilaut ja kasutusele on võetud olemasolev vedelsõnnikuhoidla ning rekonstrueerimisel on olemasolev lüpsilaut erivajadustega veiselaudaks.

Null-alternatiiv – Sürgavere PÜ Lennuki suurfarmi rekonstrueerimine peatatakse ja jätkatakse ka olemasolevate nõukogude ajal rajatud laudahoonete ja sõnnikuhoidlate kasutamist, kuni need tuleb keskkonnanõuetele mittevastamise tõttu sulgeda (lisaks puudub erinevates veisefarmides kuni 1470 veise keskkonnakompleksloa menetlemisel kohustus keskkonnamõju hindamiseks). Tegevus jätkuks järgnevates farmides:

- Kuni 624 lüpsilehma (sh kuni 364 lüpsilaut uues laudas ning ülejäänud 70 lehma on poegivad- ja kinnislehmad vanas poegimislaudas) Lennuki suurfarmis ja 190 lüpsilehma Kabila veiselaudas;
- Kuni 500 lehmmullikat (Epra ja Männiku veiselaudas);
- Kuni 346 vasikat (kuni 6 kuud) Sürgavere farmikompleksis ja Kabila laudas.

Alternatiiv I

Lennuki suurfarmi on rajatud uus vabapidamisega lüpsilaut koos olemasoleva vedelsõnnikuhoidla kasutusse võtmisega ja olemasolev lüpsilaut rekonstrueeritakse erivajadustega veiselaudaks. Sürgavere PÜ piimakarja laiendatakse vastavalt keskkonnakompleksloa taotlusele kuni järgmise kohtade arvuni (1798 veist):

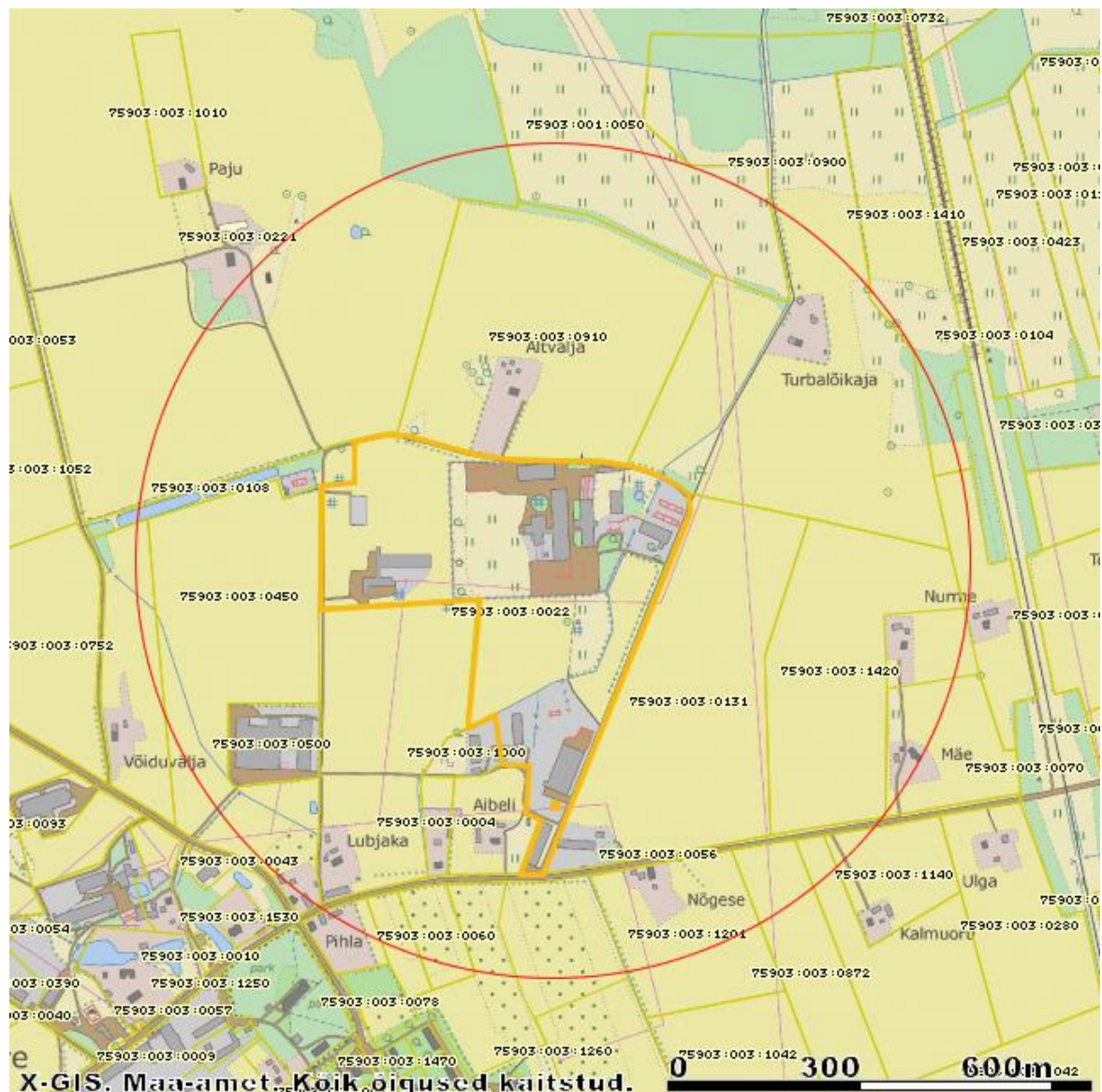
- Kuni 664 lüpsilehma (sh kuni 364 lüpsilaut ning ülejäänud kuni 300 lehma on poegivad- ja kinnislehmad jt) Lennuki suurfarmis;
- Kuni 420 lehmmullikat (Lennuki, Epra ja Männiku laudas);
- Kuni 350 pullmullikat (Kabila ja Männiku laudas);
- Kuni 364 vasikat (kuni 6 kuud) Sürgavere farmikompleksis.

Alternatiiv II

Lennuki suurfarmi on rajatud uus vabapidamisega lüpsilaut koos olemasoleva vedelsõnnikuhoidla kasutusse võtmisega ja olemasolev lüpsilaut rekonstrueeritakse erivajadustega veiselaudaks. Sürgavere PÜ kõiki lautu ei võeta kasutusele, nt loobutakse pullmullikate pidamisest ja pullvasikad müüakse enne mullikateks kasvatamist.

2. Kavandatava tegevuse asukohta keskkonna ülevaade

Sürgavere farmikompleks (sh Lennuki suurfarm) asub Viljandimaal Suure-Jaani vallas Sürgavere külas Sürgavere Suurfarmi kinnistul (registriosa 2713339/27133 ja katastritunnus 75903:003:0022). Sürgavere farmikompleks koos muude tootmishoonetega asub Sürgavere küla keskusest põhja pool. Farmikompleksi vahetus ümbruses asuvad üksikud elumajad, millest lähim jääb farmi rajatistest ca 100 m kaugusele. Farmi asukohta kirjeldab joonis 1.

Joonis 1. Lennuki suurfarmi paiknemine. Allikas Maa-ameti kaardiserver.

Farmi territooriumil ega selle läheduses teadaolevalt kaitsealuste või ohustatud liikide elupaiku ei leidu, samuti ei paikne lähipiirkonnas kaitsealasid ega Natura 2000 võrgustiku alasid (Keskkonnaregister, 08.08.2011). Soomaa rahvuspark (Natura-hoiuala) asub ca 12,3 km kaugusel Lennuki suurfarmist lääne suunas.

Vastavalt Vabariigi Valitsuse määrusele nr 17 21. jaanuarist 2003.a "Pandivere ja Adavere-Põltsamaa nitraaditundliku ala kaitse-eeskiri" (RT I 2003, 10, 49) ei asu Sürgavere PÜ Sürgavere farmikompleks nitraaditundlikul alal.

3. Kavandatava tegevuse elluviimisega eeldatavalt kaasnev keskkonnamõju ja selle ulatus

Keskkonnamõju hindamise käigus hinnatakse kavandatava tegevusega kaasneda võivaid keskkonnamõjusid. KMH-ga hõlmatakse nii Sürgavere farmikompleksi (Lennuki suurfarmi) territoorium kui ka seda ümbritsev ala, hinnates sh erinevate mõjude ruumilist ulatust ning nende olulisust. Samuti hinnatakse kavandatava tegevuse lühiajalisi mõjusid (ehitusaegsed mõjud) ning pikaajalisi mõjusid (veisefarmi eksploatatsiooni aegsed mõjud).

Kavandatava tegevusega võivad kaasneda olulised keskkonnamõjud järgmistes valdkondades:

- Välisõhu kvaliteet ning inimeste heaolu ja tervis – farm paikneb elamute läheduses.
- Pinna- ja põhjavee kvaliteet – sõnniku lekkimine farmi territooriumil võib kahjustada nii pinna- kui põhjavee kvaliteeti.

Kavandatava tegevuse elluviimisega ei ole ette näha mõju Natura 2000 võrgustiku aladele ega piiriülest (riigipiiriülest) keskkonnamõju.

Keskkonnamõju hindamine viiakse läbi vastavalt kehtivale *Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadusele*.

4. Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnamõju hindamise aruande sisu

Olemasoleva olukorra analüüsil selgitati välja järgmised mõjuvaldkonnad, mida KMH aruande koostamise käigus käsitletakse ja millele võib kavandatava tegevuse ja selle alternatiivide ellu viimisel kaasneda eeldatav oluline keskkonnamõju:

- * Mõju pinna- ja põhjaveele
- * Mõju inimeste heaolule ja tervisele
- * Mõju õhukvaliteedile (sh lõhna levik)
- * Mõju sotsiaal-majanduslikule keskkonnale
- * Mõju loodusvarade kasutamise otstarbekusele ning kavandatava tegevuse ja selle alternatiivide vastavus säästva arengu põhimõtetele.

KMH aruande koostamise käigus võib võimaliku uue informatsiooni ilmnemisel käsitletavate teemade ring laieneda.

Keskkonnamõju hindamise aruanne koosneb järgnevatest osadest:

- kavandatava tegevuse eesmärk ja vajadus;
- ülevaade tegevusega seotud õigusaktidest ning kõrgematest arengudokumentidest;
- ülevaade olemasolevast olukorrast ja mõjutatava keskkonna kirjeldus;
- kavandatava tegevuse ja selle alternatiivsete lahenduste kirjeldus;
- tegevusega kaasneva keskkonnamõju analüüs ja vajalikud leevendavad meetmed negatiivsete keskkonnamõjude vältimiseks või vähendamiseks;
- alternatiivsete lahenduste võrdlus;
- seiremeetmed keskkonnaseisundi jälgimiseks;
- ülevaade avalikkuse kaasamisest ja aruande koostamisel esinenud raskusest;
- aruande ja hindamistulemuste kokkuvõte.

5. Isikud ja asutused, keda kavandatav tegevus võib eeldatavalt mõjutada või kellel võib olla põhjendatud huvi kavandatava tegevuse vastu

Isikud ja asutused, keda kavandatav tegevus võib eeldatavalt mõjutada, on esitatud tabelis 2.

Tabel 2. Kavandatavast tegevusest eeldatavalt huvitatud isikud ja asutused.

Isik või asutus	Teavitamise viis
Suure-Jaani Vallavalitsus	e-post
Keskkonnaameti Pärnu-Viljandi regioon	e-post
Keskkonnainspeksioon	e-post
Viljandi Maavalitsus	e-post
valitsusvälised organisatsioonid ja keskkonnanühendused (info@eko.org.ee)	e-post
naaberkinnistute omanikud	post
kohalikud elanikud	ajaleht, Ametlikud Teadaanded, teade üldkasutatavas kohas või hoones

6. Keskkonnamõju hindamisel kasutatava hindamismetoodika kirjeldus

Keskkonnamõju hindamise käigus hinnatakse kavandatava tegevuse ja selle alternatiivide rakendumisega kaasnevaid keskkonnamõjusid. Mõjude olulisust hinnatakse tabelis 3 toodud intervallskaala alusel.

Töö koostamisel juhendatakse erinevatest ja asjakohastest juhendmaterjalidest, sh.:

- „Keskkonnamõju hindamine. Käsiraamat“ (Keskkonnaministeerium ja Keskkonnainvesteeringute Keskus SA, 2002);
- „Keskkonnamõju hindamine. Juhised menetluse läbiviimiseks tegevusloa tasandil“ (K. Peterson, 2007);

Tabel 3. Mõjude olulisuse hindamise skaala.

0	mõju puudub	( )	Soovitatud meetmetega vähendatav või ärahoitav negatiivne mõju; potentsiaalne positiivne mõju
-1	väheoluline negatiivne mõju	1	väheoluline positiivne mõju
-2	nõrgalt oluline negatiivne mõju	2	nõrgalt oluline positiivne mõju
-3	mõõdukalt oluline negatiivne mõju	3	mõõdukalt oluline positiivne mõju
-4	oluline negatiivne mõju	4	oluline positiivne mõju
-5	väga oluline negatiivne mõju	5	väga oluline positiivne mõju

Erinevate keskkonnamõju kriteeriumite ja nende osakaalu määramiseks arvestatakse ekspertgrupi liikmete hinnanguid kasutades otsustamisel delphi-meetodit. Kaalkriteeriumite hindepallide saamiseks korrutatakse teatava kriteeriumi alusel antud hindepallid kriteeriumi kaaluga. Kavandatava tegevuse ja selle alternatiivide lõplik järjestus saadakse kõigi kaalkriteeriumite hindepallide summeerimisega alternatiivide lõikes.

Muude allikatena kasutatakse KMH aruande koostamisel Lennuki suurfarmi rekonstrueerimise projekti andmeid, Maa-ameti kaardirakendusi, OÜ Eesti Geoloogiakeskuse kaarte, Keskkonnaregistrilt: Keskkonnateabe Keskuse EELIS andmebaasi andmeid, asjakohaseid strateegilisi planeerimisdokumente ja Eesti Vabariigi õigusakte ning muud saadaval olevat asjakohast informatsiooni. Samuti konsulteeritakse vajadusel erinevate ja asjakohaste asutuste, organisatsioonidega (nt Keskkonnaamet).

KMH aruande koostamisel kasutatakse lisaks kogutud ja kasutatud uuringuandmetele analoogiaid, ekspertide kogemusele tuginevaid erinevaid seisukohti, geoinfosüsteemide (GIS) rakendusi ja muud asjakohast teavet või vahendit, mis võimaldab teha KMH aruandes põhjendatud järeldus (sh mõju ja mõju olulisuse määratlemise). KMH raames antavad hinnangud jagunevad üldjuhul lühi- ja pikaajalisteks ehk ehitus- ja ekspluatatsiooniaegseteks.

KMH käigus teostatakse farmist lähtuva välisõhu saastetasemete modelleerimine Gaussi saastelehviku kontseptsioonil baseeruva mudeliga. Saasteainete heitkoguste hindamisel lähtutakse seejuures Keskkonnaministri 5. detsembri 2008. a määrusega nr 48 „Looma- ja linnukasvatusest välisõhku eralduvate saasteainete heitkoguste määramismeetodid“ (RTL, 19.12.2008, 99, 1390) kehtestatud metoodikast.

7. Ajakava

Tabel 3. KMH läbiviimise orienteeruv ajakava.

Etapp	Tööde nimetus	Tööde teostamise aeg (mitte hiljem kui)
I	Eelinfo kogumine ja keskkonnamõju hindamise programmi koostamine	september 2011 – 6. veebruar 2012
II	Programmi avalikustamise korraldamine	veebruar 2011
III	Programmi avalikustamine ja avalik arutelu Sürgavere klubis kell 11:00	6. märts 2012
IV	Programmi avalikustamisel tehtud ettepanekute analüüsimine ja vajadusel programmi täiendamine ning esitamine Keskkonnaametile heakskiitmiseks	12. märts 2012
V	Keskkonnamõju hindamise programmi heakskiitmine	13. aprill 2012
VI	Keskkonnamõju hindamise aruande koostamine	30. aprill 2012
VII	Keskkonnamõju hindamise aruande avalikustamise korraldamine	mai 2012
VIII	Keskkonnamõju hindamise aruande avalikustamine ja avalik arutelu	31. mai 2012
IX	Aruande avalikustamisel tehtud ettepanekute analüüsimine ja vajadusel aruande täiendamine ning esitamine Keskkonnaametile heakskiitmiseks	11. juuni 2012
X	KMH aruande heakskiitmine	11. juuli 2012

8. KMH protsessis osalevad isikud

Arendaja:

Sürgavere Põllumajandusühistu
Sürgavere küla, Suure-Jaani vald, 71401 Viljandimaa
Tel: 437 5316; 516 7737
E-post: spy@spy.ee
Kontaktisik: Edvin Luum

Otsustaja ja KMH järelevalvaja:

Keskkonnaameti Pärnu-Viljandi regioon
Paala tee 4, 71014 Viljandi linn
Tel: 435 5610
Faks 435 5611
E-post: viljandi@keskkonnaamet.ee
Kontaktisik: Toomas Kalda
Tel: 447 7383; 510 7975
E-post: toomas.kalda@keskkonnaamet.ee

KMH ekspertrühma koosseis:

- Alar Noorvee (OÜ Alkranel) – litsentseeritud keskkonnaekspert (litsents nr KMH 0098);
  - Kalev Liiv (OÜ KB Environ) – keskkonnaspetsialist.
- Vajadusel kaasatakse eksperthinnangute andmisel täiendavaid eksperte.

KMH programmi koostasid:

Alar Noorvee
OÜ Alkranel
Riia 15b, 51010 Tartu linn
736 6676
554 0579
alar@alkranel.ee

Kalev Liiv
OÜ KB Environ
Pikk tn 82-77, 50606 Tartu linn
5646 3070
kalevliiv@hotmail.ee